

Finansinspektionens författningssamling

Utgivare: Hans Schedin, Finansinspektionen, Box 7831, 103 98 Stockholm.
Beställningsadress: Fakta Info Direkt, Box 6430, 113 82 Stockholm. Tel. 08-587 671 00, Fax 08-587 671 71.
ISSN 1102-7460

FFFS 2000:3

Finansinspektionens allmänna råd om styrning, intern information och intern kontroll inom försäkringsbolag och understödsföreningar;

beslutade den 30 maj 2000.

Finansinspektionen lämnar följande allmänna råd.

Inledning

Dessa allmänna råd omfattar verksamheten i försäkringsbolag och understödsföreningar (nedan benämnda institut). Ändringarna föranleds huvudsakligen av ändringar i försäkringsrörelselagen (1982:713), som har trätt i kraft den 1 januari 2000, och som innebär att Finansinspektionens tidigare uppgift att verka för en sund utveckling av försäkringsväsendet har renodlats till att utöva tillsyn över att verksamheten i ett försäkringsbolag bedrivs i enlighet med försäkringsrörelselagen och andra författningar som reglerar näringsverksamheten. I lagstiftningen för understödsföreningar gäller fortfarande det äldre sundhetskriteriet.

Principen om god försäkringsstandard i försäkringsrörelselagen förutsätter att försäkringsbolaget har tillfredsställande rutiner för en korrekt behandling av kunderna vid anskaffning av försäkringar, förvaltning och skadereglering. En förutsättning för en god försäkringsstandard är att bolagen utarbetar och upprätthåller system för identifiering, kontroll och uppföljning av de risker som förekommer i bolagens verksamhet. Dessa allmänna råd är avsedda att utgöra ett stöd för bolagen i detta arbete.

System för identifiering, kontroll och uppföljning av risker kan utformas på olika sätt i olika institut. De allmänna råden är därför generellt utformade och medger alternativa lösningar.

Enligt de regelverk som styr institutens verksamhet är det yttersta ansvaret för verksamheten fördelat mellan styrelse och verkställande direktör i olika avseenden. De funktioner som behandlas i dessa allmänna råd är av en så övergripande karaktär att styrelsen har ett ansvar för dem. Därför har endast styrelsen pekats ut särskilt i de allmänna råden.

Utgångspunkten för dessa allmänna råd är

- kravet enligt 2 kap. 3 §, 3 kap. 2 § och 19 kap. 1 § försäkringsrörelselagen (1982:713) att verksamheten i försäkringsbolag bedrivs i enlighet med försäkringsrörelselagen och andra författningar som reglerar försäkringsbolagets näringsverksamhet, och
- kravet på sundhet i verksamheten enligt 4 § lagen (1972:262) om understödsföreningar.

Allmänt

1 § Ett instituts styrelse har det yttersta ansvaret för verksamheten i institutet. Styrelsen bör fastställa mål och strategier avseende den verksamhet institutet skall bedriva. Vidare bör styrelsen fastställa riktlinjer för de risker som finns i institutets centrala verksamhetsområden och se till att skriftliga instruktioner fastställs för styrning och intern information. Dessutom bör styrelsen se till att det fastställs riktlinjer för hur den interna kontrollen skall vara organiserad.

Om ett institut är moderföretag i en koncern bör moderföretagets styrelse verka för att gemensamma riktlinjer fastställs för hela koncernens verksamhet och att det som anges i dessa allmänna råd följs av övriga företag inom koncernen.

Styrning

2 § Styrelsen bör se till att institutets verksamhetsinriktning fortlöpande ses över samt att större förändringar i verksamhetsinriktningen behandlas av styrelsen.

3 § Styrelsen bör se till att styrningen, identifieringen och uppföljningen av risker i ett institut är av tillfredställande omfattning för att säkerställa att bolaget kan fullgöra sina åtaganden enligt ingångna försäkringsavtal. För detta ändamål bör det fastställas allmänna riktlinjer i fråga om hanteringen av de risker som förekommer i institutets verksamhet. Det bör vidare finnas interna instruktioner för styrning och kontroll av risker inom centrala verksamhetsområden. Efterlevnaden av instruktionerna bör fortlöpande kontrolleras.

4 § Riskerna som bör kontrolleras och följas upp förekommer såväl i som utanför balansräkningen. De instruktioner som nämns i 3 § bör exempelvis avse följande risker:

Försäkringsrisker

- teckningsrisker
- reservsättningsrisker
- återförsäkringsrisker

Placeringsrisker

- marknadsrisker (kurs-, ränte-, valuta- och matchningsrisker)
- likviditetsrisker
- kredit- och motpartsrisker

Rörelserisker eller operativa risker

- IT-risker och andra tekniska risker
- administrativa risker
- legala risker

Intern information

5 § Styrelsen bör se till att det finns informationssystem som tillhandahåller relevant information om verksamheten.

Om ingenting annat anges bör informationen till Finansinspektionen lämnas på det sätt som normalt förekommer inom institutet.

Intern kontroll

6 § En god intern kontroll betyder att rutiner och interna föreskrifter fastställs för att säkerställa att institutets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och andra bestämmelser samt i överensstämmelse med de instruktioner som lämnas av styrelsen eller verkställande direktören. En god intern kontroll bör även byggas in i de delar av institutets organisation och instruktioner som syftar till att säkerställa att redovisningen blir riktig och fullständig.

7 § En god intern kontroll inom organisationen kan uppnås om bl.a. följande åtgärder vidtas:

- Kontrollmedvetenheten prioriteras och nödvändig kompetens säkerställs.
- Kontrollrutiner införs och upprätthålls som ger information om när utvecklingen inom ett visst verksamhetsområde avviker från de riktlinjer som fastlagts inom institutet.
- Ansvarsfördelningen inom institutet säkerställs så att den kontrollerande funktionen är oberoende i förhållande till de funktioner som skall kontrolleras.
- Riktlinjer för institutets säkerhetsfunktion formuleras avseende organisationen av arbetet för att trygga beslutad nivå för såväl informationssäkerhet som fysisk säkerhet. Identifiering av säkerhetsrisker inom institutet kan ske genom riskanalyser genomförda av säkerhetsfunktionen.

8 § Följande åtgärder bör vidtas för att förbättra den interna kontrollen:

- Interna instruktioner och rutiner bör utarbetas, dokumenteras och uppdateras. Styrelsen bör se till att instruktioner och rutiner fastställs och att dessa är väl kända av personalen.
- Ansvars- och arbetsfördelning bör definieras från kontrollsynpunkt. Sådan ansvars- och arbetsfördelning syftar till att ingen person ensam skall handlägga en transaktion genom hela behandlingskedjan (dualitetsprincipen) och att arbetet som utförs av en avdelning eller en viss befattningshavare blir föremål för en oberoende kontroll av någon annan.
- Ändamålsenliga kontroller för ekonomisystem och ändamålsenliga redovisningsprinciper bör utarbetas för att säkerställa bl.a. att redovisningen är fullständig och riktig, transaktioner rapporteras i rätt tid samt att redovisade transaktioner är giltiga.
- Ändamålsenliga interna informations- och rapportsystem bör utarbetas för att säkerställa att mottagen information är aktuell och relevant. Informations- och rapportsystem bör bl.a. förse befattningshavare eller grupper inom organisationen med information om institutets verksamhet, riskexponering etc. och producera underlag för uppföljning och granskning av information av betydelse för respektive verksamhetsområde.
- Ändamålsenliga kontroller för informationssäkerhet och fysisk säkerhet bör utarbetas för att säkerställa kontinuitet i verksamheten och att skydda institutets och dess kunders tillgångar.

Granskningsfunktion

9 § Styrelsen bör se till att det finns en, från den operativa verksamheten oberoende, granskningsfunktion som organisatoriskt är direkt underställd styrelsen eller verkställande direktören. Granskningsfunktionens ansvar, arbetsuppgifter och avrapportering av utfört arbete bör fastställas av styrelsen i en instruktion. Om granskningsfunktionen är underställd verkställande direktören bör styrelsen se till att granskningsfunktionen rapporterar även till styrelsen.

Granskningsfunktionen bör följa upp att verksamhetens omfattning och inriktning överensstämmer med av styrelsen utfärdade riktlinjer. Granskningsfunktionen bör även granska och utvärdera institutets organisation, rutiner och interna kontroll. Dessutom bör granskningsfunktionen ha särskild kompetens för att granska och utvärdera utveckling, drift och förvaltning av IT-system. Dessa granskningar kan utföras av internrevisionen eller av externa konsulter. I en koncern kan granskningsfunktionen vara gemensam för moderföretag och dotterföretag.

Dessa allmänna råd träder i kraft den 1 juli 2000, då Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 1994:36) avseende styrning, intern information och intern kontroll inom försäkringsbolag och understödsföreningar skall upphöra att gälla.

CLAES NORGREN

Ingrid Gavrell Ullman
(Försäkringsmarknadsavdelningen)